

K Z O M U N I A K Ń A T
B A D A Ń

Warszawa, styczeń 2014

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/2/2014

POLITYK ROKU 2013

W POLSCE I NA ŚWIECIE

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2013 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Koniec roku to zwykle okres bilansów i podsumowań, a także różnego rodzaju rankingów i plebiscytów, które – w mniej lub bardziej poważny sposób – rozstrzygają m.in., komu należy się tytuł osobowości roku w tej lub innej dziedzinie. W grudniowym sondażu¹, tak jak w latach ubiegłych, pytaliśmy Polaków, kto – ich zdaniem – zasłużył na miano polityka roku 2013. Ankietowani sami wymieniali nazwiska kandydatów spośród znanych im polityków krajowych oraz – na tej samej zasadzie – wskazywali najpopularniejszego i najbardziej zasłużonego polityka działającego na arenie światowej.

POLITYK ROKU 2013 W POLSCE

Pytanie otwarte, które zadaliśmy Polakom, brzmiało: „Któremu z polskich polityków należy się, Pana(i) zdaniem, miano polityka roku 2013? Chodzi o człowieka, który najlepiej działał, zrobił najwięcej w interesie kraju, społeczeństwa, ludzi takich jak Pan(i)”.

Prawie dwie trzecie ankietowanych (63%) nie umiało wskazać żadnego polityka, który by na takie wyróżnienie zasłużył. Większą grupę wśród nich stanowili ci, którzy uznali, że żaden ze znanych im przedstawicieli sceny politycznej nie zasługuje na taki tytuł (35%), mniej badanych (28%) nie potrafiło wskazać takiej osoby, ponieważ – jak stwierdzali – nie interesują się polityką, nie znają polityków lub po prostu trudno im odpowiedzieć na to pytanie. Pozostali respondenci wymienili w sumie ponad czterdzieści nazwisk polityków, z których tylko pięciu uzyskało przynajmniej po 2% głosów.

Tytuł polityka roku 2013 Polacy przyznali prezydentowi Bronisławowi Komorowskiemu (17%). Drugie miejsce, z bardzo dużą jednak stratą do prezydenta, uzyskał lider głównej partii opozycyjnej prezes PiS Jarosław Kaczyński, za kandydaturą którego opowiedziało się 5% ankietowanych. Trzecie miejsce – z bardzo już niewielkim odsetkiem

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (283) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 5–12 grudnia 2013 roku na liczącej 910 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

wskazań – zajęli *ex aequo*: premier Donald Tusk, Radosław Sikorski oraz Jarosław Gowin. Typowało ich do tego tytułu po 2% ankietowanych. W rankingu na najlepszego polityka 2013 roku po 1% wskazań uzyskali: nowa wicepremier i minister połączonych resortów infrastruktury i rozwoju Elżbieta Bieńkowska, lider Twojego Ruchu Janusz Palikot, Zbigniew Ziobro, Antoni Macierewicz oraz Janusz Korwin-Mikke.

		CBOS
Któremu z polskich polityków należy się, Pana(i) zdaniem, miano polityka roku 2013?		
Bronisław Komorowski		17%
Jarosław Kaczyński		5%
Donald Tusk		2%
Radosław Sikorski		2%
Jarosław Gowin		2%
Janusz Palikot		1%
Elżbieta Bieńkowska		1%
Antoni Macierewicz		1%
Zbigniew Ziobro		1%
Janusz Korwin-Mikke		1%
Inni politycy (32 nazwiska)		4%
Nie ma takiego, żaden nie zasłużył		35%
Nie wiem, nie interesuję się tym, trudno powiedzieć		28%

Wyniki naszego plebiscytu na polityka roku 2013 z pewnością nie są zaskoczeniem dla uważnych obserwatorów sceny politycznej. Zwyciężył bowiem polityk nie tylko od wielu miesięcy cieszący się największym zaufaniem społecznym, ale i od dłuższego już czasu jedyny spośród przedstawicieli sceny politycznej, o którym można powiedzieć, że ufa mu większość Polaków. W 2013 roku badani uhonorowali prezydenta Bronisława Komorowskiego tytułem polityka roku już po raz trzeci. W roku 2011 tytuł ten prezydent dzielił z premierem Donaldem Tuskiem, w 2012 badani typowali go do tego miana już wyraźnie częściej niż innych polityków, jednak wynik, jaki wówczas uzyskał, był identyczny z uzyskanym rok wcześniej (11%). Obecnie prezydent Bronisław Komorowski ma wyraźnie lepsze notowania niż w poprzednich latach (17%, w porównaniu z rokiem 2012 wzrost o 6 punktów procentowych) i jeszcze bardziej zdystansował w tej klasyfikacji innych przedstawicieli sceny politycznej.

Tabela 1

Rok	Któremu z polskich polityków należy się miano polityka roku ?	Nie ma takiego polityka	Trudno powiedzieć
1993	Hanna Suchocka – 14% , Waldemar Pawlak – 12%, Krzysztof Skubiszewski – 10%, Aleksander Kwaśniewski – 8%, Jacek Kuroń – 7%, Tadeusz Zieliński – 5%, Lech Wałęsa – 4%	14%	16%
1994	Andrzej Olechowski – 9% , Jacek Kuroń – 8%, Aleksander Kwaśniewski – 8%, Waldemar Pawlak – 6%, Lech Wałęsa – 5%, Tadeusz Zieliński – 4%, Józef Oleksy – 3%	19%	28%
1995	Lech Wałęsa – 14% , Aleksander Kwaśniewski – 9%, Władysław Bartoszewski – 8%, Jacek Kuroń – 8%, Józef Oleksy – 8%, Józef Zych – 3%, Tadeusz Zieliński – 3%, Grzegorz Kołodko – 2%	17%	18%
1996	Aleksander Kwaśniewski – 12% , Andrzej Bączkowski – 6%, Włodzimierz Cimoszewicz – 6%, Józef Zych – 5%, Lech Wałęsa – 3%, Jacek Kuroń – 3%, Jan Olszewski – 3%, Marian Krzaklewski – 3%, Waldemar Pawlak – 2%, Grzegorz Kołodko – 2%	20%	27%
1997	Aleksander Kwaśniewski – 20% , Marian Krzaklewski – 9%, Włodzimierz Cimoszewicz – 4%, Jerzy Buzek – 3%, Leszek Balcerowicz – 2%	21%	31%
1998	Aleksander Kwaśniewski – 21% , Jerzy Buzek – 14%, Leszek Balcerowicz – 5%, Leszek Miller – 3%, Bronisław Geremek – 2%, Jolanta Kwaśniewska – 2%, Hanna Gronkiewicz-Waltz – 2%, Marian Krzaklewski – 2%	18%	26%
1999	Aleksander Kwaśniewski – 26% , Leszek Balcerowicz – 6%, Jerzy Buzek – 4%, Bronisław Geremek – 4%, Hanna Gronkiewicz-Waltz – 3%, Marian Krzaklewski – 2%, Andrzej Lepper – 2%, Tadeusz Mazowiecki – 2%, Leszek Miller – 2%	19%	23%
2000	Aleksander Kwaśniewski – 31% , Andrzej Olechowski – 4%, Jerzy Buzek – 2%, Bronisław Geremek – 2%, Lech Kaczyński – 2%, Jolanta Kwaśniewska – 2%, Jarosław Kalinowski – 2%, Marian Krzaklewski – 2%	25%	20%
2001	Aleksander Kwaśniewski – 33% , Andrzej Lepper – 8%, Lech Kaczyński – 6%, Leszek Miller – 4%, Andrzej Olechowski – 2%	20%	17%
2002	Aleksander Kwaśniewski – 35% , Leszek Miller – 8%, Andrzej Lepper – 7%, Lech Kaczyński – 3%, Jarosław Kalinowski – 2%	21%	15%
2003	Aleksander Kwaśniewski – 22% , Jan Rokita – 15%, Andrzej Lepper – 10%, Danuta Hübner – 3%, Marek Borowski – 2%, Józef Oleksy – 2%	18%	17%
2004	Aleksander Kwaśniewski – 14% , Jan Rokita – 7%, Andrzej Lepper – 6%, Włodzimierz Cimoszewicz – 3%, Marek Borowski – 2%, Lech Kaczyński – 2%, Roman Giertych – 2%, Zbigniew Religa – 2%	27%	23%
2005	Aleksander Kwaśniewski – 18% , Lech Kaczyński – 8%, Andrzej Lepper – 5%, Kazimierz Marcinkiewicz – 4%, Donald Tusk – 4%, Zbigniew Ziobro – 3%, Jarosław Kaczyński – 2%, Jan Rokita – 2%	21%	26%
2006	Zbigniew Ziobro – 18% , Kazimierz Marcinkiewicz – 10%, Donald Tusk – 5%, Andrzej Lepper – 4%, Leszek Balcerowicz – 3%, Lech Kaczyński – 3%, Roman Giertych – 2%, Jarosław Kaczyński – 2%, Zbigniew Religa – 2%	20%	22%
2007	Donald Tusk – 29% , Lech Kaczyński – 7%, Jarosław Kaczyński – 5%, Zbigniew Ziobro – 3%, Zbigniew Religa – 3%, Władysław Bartoszewski – 3%	13%	17%
2008	Donald Tusk – 18% , Radosław Sikorski – 9%, Lech Kaczyński – 6%, Lech Wałęsa – 3%, Bronisław Komorowski – 2%, Aleksander Kwaśniewski – 2%	24%	24%
2009	Donald Tusk – 13% , Lech Kaczyński – 6%, Radosław Sikorski – 6%, Jerzy Buzek – 2%, Bronisław Komorowski – 2%, Zbigniew Ziobro – 2%	25%	35%
2010	Donald Tusk – 11% , Bronisław Komorowski – 10%, Jarosław Kaczyński – 5%, Grzegorz Napieralski – 5%, Lech Kaczyński – 3%, Jerzy Buzek – 2%, Janusz Palikot – 2%, Radosław Sikorski – 2%, Zbigniew Ziobro – 2%	23%	27%
2011	Donald Tusk – 11% , Bronisław Komorowski – 11% , Jarosław Kaczyński – 5%, Radosław Sikorski – 4%, Janusz Palikot – 3%, Zbigniew Ziobro – 2%	25%	27%
2012	Bronisław Komorowski – 11% , Donald Tusk – 7%, Jarosław Kaczyński – 5%, Ryszard Kalisz – 3%, Janusz Palikot – 2%, Radosław Sikorski – 2%, Zbigniew Ziobro – 2%	33%	25%
2013	Bronisław Komorowski – 17% , Jarosław Kaczyński – 5%, Donald Tusk – 2%, Radosław Sikorski – 2%, Jarosław Gowin – 2%	35%	28%

Drugie miejsce wśród najczęściej nominowanych do tytułu polityka roku 2013 przypadło Jarosławowi Kaczyńskiemu, który również od kilku lat zalicza się do ścisłej czołówki tego rankingu. Poczynając od 2010 roku notowania prezesa PiS w podsumowującym rok plebiscycie pozostają jednak stabilne – do miana polityka roku niezmiennie typuje go co dwudziesty badany (5%).

Największą zmianą w stosunku do lat ubiegłych jest wyraźny spadek popularności premiera Donalda Tuska. Jeszcze w 2012 roku do rangi polityka roku nominowało go 7% ankietowanych i był on drugim po prezydencie Bronisławie Komorowskim pretendentem do tego miana. W 2013 roku typowało go do tego tytułu zaledwie 2% badanych.

Nasz plebiscyt potwierdził pogłębiającą się alienację polityczną Polaków – dystansowanie się wobec życia politycznego oraz znużenie klasą polityczną, czego symptomy obserwowaliśmy także w roku 2012. Już wówczas rekordowo duża okazała się liczba badanych, którzy nie tyle nie potrafili, co nie chcieli uznać w żadnym z aktorów sceny politycznej osobowości godnej tytułu polityka roku (33%). Miniony rok okazał się pod tym względem jeszcze gorszy – już ponad jedna trzecia ankietowanych (35%) oceniła, że w 2013 roku żadnemu z polityków nie należy się tytuł „polityka roku”. Wynik ten aż o 8 punktów procentowych przewyższył wcześniejszy rekord odnotowany w 2004 roku (27%) – po zakończeniu pracy parlamentarnej komisji śledczej i wyroku sądu w tzw. aferze Rywina.

Do najwyższych należy także liczba ankietowanych nieumiejących lub niemających ochoty wskazać jakiegoś polityka w tym plebiscycie (28%). Tyle samo odpowiedzi „trudno powiedzieć” odnotowaliśmy w ostatnim dwudziestolecu tylko w roku 1994, więcej takich deklaracji uzyskaliśmy jedynie w latach 1997 i 2009.

POLITYK ROKU 2013 NA ŚWIECIE

Wybór polityka roku spośród przedstawicieli międzynarodowej sceny politycznej z reguły nastęcza badanym więcej trudności niż wskazanie najbardziej zasłużonego reprezentanta polityki krajowej. W 2013 roku miała z tym problem prawie połowa badanych (48%), a dalsze 18% – uznało, że żaden ze znanych im polityków zagranicznych nie odegrał w ciągu minionych dwunastu miesięcy na tyle istotnej roli w polityce międzynarodowej, by zasłużyć na ten tytuł.

W sumie tylko nieco ponad jedna trzecia badanych (34%) wymieniła jakiegoś polityka działającego na arenie międzynarodowej, któremu – ich zdaniem – należy się miano polityka roku 2013. Łącznie wymieniono niemal trzydzieści nazwisk, ale jedynie sześć pojawiało się w wypowiedziach co najmniej 1% ankietowanych.

Tytuł polityka roku 2013 na arenie międzynarodowej Polacy przyznali kanclerz Niemiec Angeli Merkel. Do tego zaszczytnego miana wytypowało ją 16% ankietowanych. Drugie miejsce w rankingu, z o połowę niższą niż Angella Merkel liczbą głosów, zajął prezydent USA Barack Obama (8%). Ta dwójka polityków pod względem popularności zdecydowanie dystansuje wszystkich pozostałych przedstawicieli światowej sceny politycznej. Kolejne miejsca w rankingu zajmują – wymieniani przez co najwyżej 2% badanych – nieżyjący już laureat Pokojowej Nagrody Nobla i były prezydent RPA Nelson Mandela oraz papież Franciszek. W dalszej kolejności wśród kandydatów na „polityka roku 2013” znaleźli się prezydent Rosji Władimir Putin oraz przewodniczący Komisji Europejskiej José Manuel Barroso (po 1%).

		CBOS
Któremu z zagranicznych polityków, działających na arenie światowej, należy się, Pana(i) zdaniem, miano polityka roku 2013 ?		
Angela Merkel		16%
Barack Obama		8%
Nelson Mandela		2%
Papież Franciszek		2%
Władimir Putin		1%
José Manuel Barroso		1%
Inni politycy		4%
Nie ma takiego		18%
Nie orientuję się, nie interesuję się, trudno powiedzieć		48%

Kanclerz Niemiec Angela Merkel już po raz szósty zdobyła tytuł polityka roku. Poprzednio tytuł ten Polacy przyznawali jej w latach 2006 i 2007, a od roku 2010 niezmiennie uznają ją za najwybitniejszą postać światowej polityki. Kanclerz Niemiec po raz czwarty z rzędu i z większą różnicą niż przed rokiem wygrała z prezydentem USA Barackiem Obamą. Kolejne zwycięstwo i dobry wynik Angeli Merkel w naszym rankingu wydaje się odzwierciedlać nie tylko sympatię dla pani kanclerz, ale przede wszystkim znaczenie, jakie Polacy przywiązują do stosunków z naszym zachodnim sąsiadem.

Tabela 2

Rok	Któremu z zagranicznych polityków, działających na arenie światowej, należy się miano polityka roku ?	Nie ma takiego polityka	Trudno powiedzieć, nie interesuje mnie to
2002	George W. Bush – 20% , Gerhard Schröder – 6%, Władimir Putin – 3%, Tony Blair – 2%, Günter Verheugen – 2%	16%	45%
2003	George W. Bush – 23% , Jan Paweł II – 4%, Tony Blair – 2%, Władimir Putin – 2%, Gerhard Schröder – 2%	18%	43%
2004	George W. Bush – 13% , Wiktor Juszczenko – 7%, Kofi Annan – 3%, Gerhard Schröder – 2%	17%	49%
2005	George W. Bush – 7% , Angela Merkel – 4%, Tony Blair – 3%, Wiktor Juszczenko – 2%, Ariel Szaron – 2%	18%	54%
2006	Angela Merkel – 9% , George W. Bush – 6%, Tony Blair – 3%, José Manuel Barroso – 2%	16%	59%
2007	Angela Merkel – 9% , Nicolas Sarkozy – 7%, George W. Bush – 6%, Władimir Putin – 4%, Tony Blair – 3%	13%	50%
2008	Nicolas Sarkozy – 12% , Barack Obama – 10%, Angela Merkel – 6%, Dalajlama – 3%, George W. Bush – 2%	10%	50%
2009	Barack Obama – 13% , Angela Merkel – 11%, Nicolas Sarkozy – 3%, Jerzy Buzek – 2%	12%	54%
2010	Angela Merkel – 12% , Barack Obama – 9%, Jerzy Buzek – 3%, Władimir Putin – 2%, Dmitrij Miedwiediew – 2%	12%	53%
2011	Angela Merkel – 19% , Barack Obama – 8%, Jerzy Buzek – 2%, Nicolas Sarkozy – 2%	14%	49%
2012	Angela Merkel – 16% , Barack Obama – 14%, Jerzy Buzek – 1%, François Hollande – 1%, David Cameron – 1%; Viktor Orbán – 1%, Radosław Sikorski – 1%	18%	44%
2013	Angela Merkel – 16% , Barack Obama – 8%, Nelson Mandela – 2%, papież Franciszek – 2%, Władimir Putin – 1%, José Manuel Barroso – 1%	18%	48%

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA